

Peter Pellegrini
Kancelária prezidenta SR
Štefánikova 2
811 05 Bratislava

V Snine, 14.11.2024

Vážený pán prezident,

dňa 7.11.2024 na 22. schôdzi Národnej rady SR uznesením číslo 650 poslanci schválili novelu zákona č. 543/2002 Z.z. (parlamentná tlač 446), ktorá Vám v týchto dňoch bude predložená na schválenie. Žiadame Vás, aby ste túto novelu, ktorá je v rozpore s právom EÚ, vetovali a vrátili parlamentu, a to z týchto závažných dôvodov:

Novela ruší princípy a inštitúty v ochrane prírody, ktoré tu fungovali desiatky rokov a zabezpečovali to, že zásahy do prírody bez výnimiek podliehali posúdeniu orgánmi ochrany prírody. Zároveň všetky konania boli zákonne otvorené verejnej kontrole environmentálnymi organizáciami. Na dodržiavanie zákona dohliadala aj dobrovoľná stráž prírody, ktorá fungovala pod dohľadom Správ národných parkov či Štátnej ochrany prírody.

Všetky uvedené princípy novela ruší nasledovnými ustanoveniami:

1. Fikcia súhlasu

18. V § 103 ods. 6 sa slová „Orgán verejnej“ nahrádzajú slovami „Ak osobitný predpis neustanovuje inak, orgán verejnej“.

Keďže osobitné predpisy, v tomto prípade časti iných zákonov vzťahujúce sa na súhlas orgánu ochrany prírody, vytvárajú priestor pre konanie aj za predpokladu absencie záväzného stanoviska alebo rozhodnutia a teda ustanovujú inak, touto zmenou sa ruší nutnosť súhlasu orgánu ochrany prírody pri schvaľovaní činnosti s vplyvom na prírodu alebo krajinu. Činnosti alebo zásahy do prírody získajú súhlas orgánu ochrany prírody, aj keď sa úrad nevyjadrí, alebo zmešká lehotu.

Táto fikcia súhlasu je v rozpore s právom EÚ, a síce minimálne vo vzťahu k územiám NATURA 2000, smernicou o biotopoch (článok 6.3), smernicou o vode (článok 4.7), či právnymi predpismi v oblasti EIA (smernica o EIA, článok 2 a ďalšie).

2. Odobratie práva environmentálnym organizáciám byť účastníkom konaní podľa zákona o ochrane prírody a krajiny

13. V § 82 ods. 3 tretia veta znie: „Združenie s právnou subjektivitou, ktorého predmetom činnosti je najmenej jeden rok ochrana prírody a krajiny podľa § 2 ods. 1 a ktoré písomne oznámi svoju účasť v konaní v lehote určenej orgánom ochrany prírody podľa odseku 7, sa považuje za zúčastnenú osobu.“

Novela týmto ustanovením odoberá práva environmentálnym organizáciám byť účastníkom konaní podľa zákona o ochrane prírody a krajiny a priznáva im iba práva zúčastnenej osoby. Toto odobratie práva environmentálnym organizáciám byť účastníkom konania v konaniach podľa zákona o ochrane prírody a krajiny je v priamom rozpore s článkom 6 Aarhuského dohovoru, ktorý zabezpečuje právo verejnosti na participáciu v záležitostiach životného prostredia. Aarhuský dohovor Slovensko ratifikovalo a na Slovensku nadobudol platnosť od 5. marca 2006, zároveň je súčasťou práva Európskeho spoločenstva.

V zmysle predloženej novely sa environmentálne organizácie nebudú môcť do konania plnohodnotne zapojiť a z pozície zúčastnenej osoby nebudú môcť výsledné rozhodnutie namietat' v odvolacom konaní ani pred správnym súdom. Takéto práva garantuje náš právny poriadok len účastníkom konania, no nie zúčastneným osobám. Ide o popretie práva na prístup k spravodlivosti, preto je predkladaná novela v rozpore aj s článkom 9 dohovoru.

3. Zrušenie činnosti dobrovoľnej stráže prírody

11. V § 71a sa za odsek 2 vkladá nový odsek 3, ktorý znie: „(3) Dobrovoľný člen stráže prírody plní svoje úlohy podľa tohto zákona na pozemkoch v jeho vlastníctve, správe, nájme alebo obhospodarovaní alebo na iných pozemkoch po písomnej dohode s ich vlastníkom, správcom, nájomcom alebo obhospodarovateľom.“

Doteraz mohla dobrovoľná stráž vykonávať činnosť na všetkých štátnych aj neštátnych voľne prístupných pozemkoch. Horeuvedeným ustanovením týmto túto kompetenciu stráca, čo ju prakticky zo dňa na deň paralyzuje. Získanie písomnej dohody s vlastníkom, správcom, nájomcom alebo obhospodarovateľom je úplne mylným predpokladom, keďže zákon užívateľov pozemkov žiadnym spôsobom k uzavretiu takejto dohody nezaväzuje a nedá sa vôbec predpokladať motivácia takejto dohody uzatvárať.

Ustanovenie preto považujeme pre inštitút dobrovoľnej stráže prírody za likvidačné. V praxi to znamená znefunkčnenie 800 dobrovoľných strážcov prírody. Títo už nebudú môcť kontrolovať a legálne dokumentovať priestupky a trestné činy v chránených územiach a voľnej krajine. Očakávame zvýšenie priestupkov a trestnej činnosti v prírode, pretože táto činnosť bude výrazne slabšie kontrolovaná. Profesionálnych strážcov prírody zamestnáva štát iba približne 100, dobrovoľných strážcov, ktorých pôsobenie sa týmto defacto ruší, bolo 800.

4. Vjazd motorových vozidiel do 2. stupňa ochrany

Nesúhlasíme s rozšírením možností vjazdu motorových vozidiel do území s 2. stupňom ochrany, t.j. väčšiny rozlohy Chránených krajinných oblastí. Terajšie nastavenie a možnosti úradných povolení považujeme za dostatočné.

Zákon navyše obišiel štandardný pripomienkový proces, neprebehlo pripomienkovanie rezortmi, občanmi ani dotknutými osobami. Pri tak zásadnej legislatíve, s dopadmi na široké spektrum skupín občanov, krajinu, prírodu a takisto samosprávy to považujeme za hrubé obchádzanie princípov právneho štátu.

Vážený pán prezident, veríme, že naše zásadné výhrady zohľadníte a novelu zákona nepodpíšete.

S úctou,

Rastislav Mičaník
riaditeľ Aevis n.o.